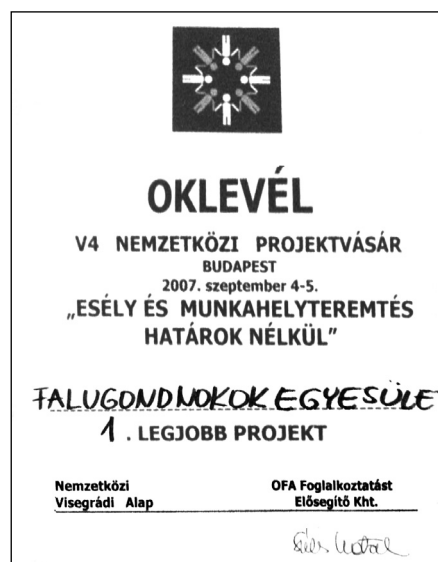

V4 Nemzetközi Projektvásár – 2007

Mi lettünk a legjobbak!

Az OFA Foglalkoztatást Elősegítő Kht. sikeres projekteket bemutató V4 Nemzetközi Projektvásárt rendezett szeptember 4-én és 5-én Budapesten. Több száz foglalkoztatási, esély- és munkahelyteremtést segítő projekt indult el az utóbbi években az Európai Unió Szociális Alapjának támogatásával. A támogatott projektek olyan tevékenységeket vállaltak fel, amelyek tanulságos, követendő példákat jelenthetnek a hasonló projekteket megvalósítók és tervezők számára.

A projektvásáron a visegrádi országokon kívül Ausztria is képviseltette magát, 22 sikeres projekt, köztük lengyelországi, szlovákiai, osztrák és magyar mutatkozott be, s versenyt hirdettek a Legjobb V4 projekt cím elnyerésére.

Egyesületünk európai uniós projektje, „A nők munkavállalásának ösztönzése az aprófalvakban és a tanyavilágban” is a bemutatók sorában szerepelt a Visegrádi Országok (V4-ek) közötti leg-sikeresebb projektek között. Projektünkben munka nélküli és munkájukban veszélyeztetett nők számára kívántunk lehetőséget nyújtani a munkaerő-piaci reintegrációhoz képzéssel, foglalkozta-

tással, kiegészítő komplex szolgáltatásokkal. A megvalósítás helyszíne: Bács-Kiskun és Pest megye 7 települése: Fülöpháza, Fülöpjakab, Kunbaracs, Újszilvás, Ordas, Harkakötöny volt. Az egyesület működési területén falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgálattal rendelkező településeken úgy kívántuk bővíteni a női foglalkoztatást, hogy a munkába álló nők falu- és tanyasegítőként a falu- és tanyagondnoki munkavégzést, a közösségi és szociális ellátást segítsék. A projekt innovatív elemeként terveztük az önkormányzatokkal együttműködve a gyakorlati képzés már konkrét munkahelyi körülmények közötti megvalósulását. A bemutatózásra előadással, a projektet bemutató filmmel, egyesületünket és a projektet bemutató kiadványokkal készültünk.

A bemutatózó 22 uniós projekt közül a V4 Nemzetközi Projektvásár vendégei (civil szervezetek, kutatók, szakértők – több mint 300 fő) választották ki a legjobb projektet, és ez egyesületünk, a Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesületének projektje volt, amelyet egy oklevéllel és egy hollóházi porcelánvázával jutalmaztak.

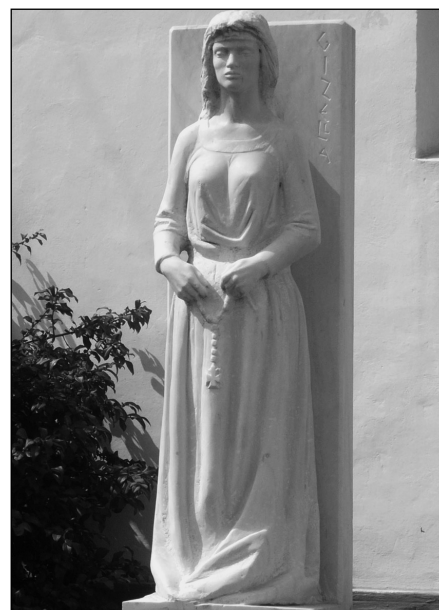
Szoboravató Erdélyben

A Hármásfalui Szent István Napokhoz kapcsolódtak az augusztus 18-i emlékeztető Szent István-ünnepen Boldog Gizella márványszobrának felavatása Atosfalván. A szobor Simorka Sándor, a Pest megyei Káván élő szobrászművész alkotása. Az avatáson egyesületünk is képviseltette magát.

Augusztus 20. a magyarság egyik legszebb ünnepe, ezen a napon ugyanis a nemzet nem valamiféle kudarcot, vereséget megőrkítő évfordulóra emlékezik, hanem az építést, az alapítást, a teremtést ünnepli. „Egy sikeres nép sikeres királyának ünnepe ez” – mondta ünnepi beszédében Markó Béla, az RMDSZ elnöke.

A szoboravatáson részt vett Tőkés László, a Királyhágó Melléki Református Egyházkerület püspöke is. Szerinte a kis nemzeteknek is van jövőjük, kisebbségtudatukat legyőzve megmaradhatnak a nagy népek tengerében. Jelképesnek nevezte, hogy itt, Hármásfaluban a nemzeti összefogás jegyében ünnepelnek, és ezáltal jó példát szolgáltatnak az erdélyi magyarságnak.

A szobrászt Nagy Júlia, a Népfőiskolai Szövetség ügyvezetője mutatja be megemlítve a szobor elkészülését támogató közösségeket, szervezeteket.

Vidékfejlesztési konferencia

Csak tiszta forrásból...

A Budapest Környéki Népfőiskolai Szövetség évek óta rendszeresen szakmai tapasztalatcserét, látóutat szervez Erdélyben. Partnerei a vértessacsi székhelyű Falufejlesztési Társaság, Erdélyben a Romániai Magyar Közgazdász Társaság, valamint a Szentkirály, Szent István nevét viselő települések Szövetsége és Hármashalu (Csókfalva, Székelyszentistván, Atosfalva) Református Egyházközsége. A programok mindig államalapító királyunk ünnepéhez, a Hármashalui Szent István-napokhoz kapcsolódnak. Az 1998. évi Szent István szobor-avatáson, majd a 2000. évi falugondnokságról szóló konferencián Kemény Bertalan és Szanyi Éva vezetésével vettek részt falugondnokok az ország minden tájáról, így a Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesületétől is.

A megrendezett vidékfejlesztési konferencia témája a „falú jövője az összefogás” volt. A konferencia színhelye az újonnan megépített székelyszentistváni Református Gyülekezeti Házban volt. A közös gondolkodást Kiss Dénes református lelkész, Somai József közgazdász, a falu szülőtte és Gódor András, a népfőiskolai szövetség elnöke, a Pest Megyei Közgyűlés képviselője, Dány község polgármestere indította el. Somai József Kemény Bertalan alakját idézte fel bevezető gondolataiban.

A falu jövője az összefogás, a szövetkezés – hangsúlyozta előadásában Somai József, az RMKDT elnöke (Kölcsvár), majd így folytatta: – A társulás és szövetkezés olyan lehetőségként tárul fel az erdélyi és romániai vidék lakóinak számára, amely csökkenti a vidéki gazdasági szereplők atomizálódását és gazdasági kiszolgáltatottságát. Ugyanakkor lehetőséget nyújtana a piacon a kedvezőbb tárgyalási pozíciók kialakítására, kedvezőbb üzleti nyersanyag- és termékárakban való kiegyezésre, az állóeszköz-kapacitás hatékonyabb kihasználására, nagyobb termékmennyiségek elérésére, piackutatással, hirdetésekkel kapcsolatos marketingtevékenységek finanszírozására.

A vidéki szövetkezeti mozgalom az erősödő piaci verseny körülményei között a fennmaradás támogatott lehetőségévé válhat, meghozva azokat a szükséges egyéni és csoportszintű felismeréseket és pozitív példákat, amelyek a pszichológiai, anyagi, tulajdonszerkezeti, gazdaságszerkezeti és egyéb gáton túl az erdélyi vidék fenntartható fejlődésének alappilléreivé tehetik a ma még erőtlennek jellemezhető vidéki szövetkezeti kezdeményezéseket.

Több hozzászólás is érintette az alapkérdéseket: „hogyan csináljunk szövetkezetet, ha kevés a bizalom, a példa, az együttműködési szándék, és a tőke?”. A falu jövője, társadalmi, gazdasági szerepe a XXI. században című előadásában Jávor Károly, a VÁTI, Falufejlesztési Társaság (Budapest) képviseletében kifejtette, hogy a faluközösség ma az az inkubátor, amely az abban érvényesülő hatások révén esélyt ad környezetével (természet, társadalom) való együttműködésre, a szolidaritásra kész „genotípus” fenntartására, a gazdasági tevékenységekhez is hosszú távon szükséges bizalom megteremtéséhez.

Fenntartható mezőgazdaság, autonóm vidékfejlesztés a magyarországi Leader-tapasztalatok témájában Balogh Judit, a Fauna Alapítvány szakértője tartott előadást. Jó példaként említette a magyarországi „Élő faluhálózat” kezdeményezést.

A „Tanuló Régiók” témában Nagy Júlia tartott összefoglalót, bemutatva az egész életen át tartó tanulás európai eszmeiségét. Felhívta a figyelmet arra, hogy erősíteni kell a szakmai és a civil kompetenciákat a döntéshozatal során.

A konferencia zárásaképpen a szelíd falufejlesztés egy sikeres magyarországi példáját, a falu- és tanyagondnokságot, valamint a Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete munkáját ismertette Csörsz Zelenák Katalin.

Nagy Júlia

Falugondnoki találkozó Zsanán

Már hagyománnyá vált egyesületünkben, hogy időközönként találkozunk mindig más és más helyszínen: ez év szeptember 12-én Zsanán. Olyan ez már lassan, mint egy nagy családi összejövetel, ahol megtudhatjuk egymás baját, örömét és új ismeretekkel gazdagodva távozhatunk. Mindig rengeteg szakmai tapasztalat cserél gazdát, valamint elő-

adóink új és hasznos ismereteket osztanak meg velünk. Legutóbbi találkozóink helyszíne Zsana volt, ahol a házigazdák mellett tájékoztatót tartott Kováts Endre osztályvezető (GKM) és dr. Demus Iván, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet főigazgató-helyettese. Előadásukra hírlevelünk következő számában visszatérünk.

Zsana község neve az 1979. évi januári gázkitörés nyomán szinte egyik pillanatról a másikra országosan ismertté vált. Mindaddig általában csak a régészek, helytörténészek ismerték. Ugy, mint a hatalmas területű Kiskunhalas egyik pusztarészt, ahol még a múlt században is ezer és ezer számra legelt a gulya. Különösen jelentős e vidék és a település története szempontjából IV. Béla király uralkodásának ideje, mikor is 1239-ben a mongolok elől menekülő kunoknak letelepedési engedélyt adott a Duna–Tisza közén. Alig telepedtek le a kunok, 1241–42-ben a tatárok végigdúlták az országot. A tatárok kivonulása után a király visszatelepítette a kunokat. Valószínűleg ekkor települhetett a mai község elődje is, Zana. A középkori falvak nagy részének elpusztulása az 1566-os esztendőre tehető, amikor a Buda felé vonuló török seregek a Duna–Tisza közét felperzselték – és magát Halast is elpusztították. Feltehetően e pusztítás áldozata lett a régi Zana falu is. A török kortól a vidék elnéptelenedett lakói a közeli városokba menekültek. A XVIII. század közepétől a redempciót követően kialakultak a tanyák és a cserények (tanyaközpontok).

A századforduló táján fontos kereskedelmi útvonal haladt erre. Halasról a szegedi, szabadkai városokba menet ezen a részen itatták, pihentették és eresztették legelőre a jószágot. Innen származik a pusztarész népies neve: Eresztő. A község területe a XIX. században már az állandóan lakott helyek között volt nyilvánítva. Zsana és Eresztő Kiskunhalas város területéhez tartozó pusztarészek között szerepelt. Önálló község alapítása érdekében a két pusztarész lakói aláírásokat gyűjtöttek. 1952. január 1-jén megalakult Zsanaeresztő néven az új község, később megrövidült a falu neve és

így lett: ZSANA. Folyamatos fejlődésnek indult: termelőszövetkezet alakítottak a lakosok, létrehozták a községházát, boltot, buszállomást, óvodát, iskolát, művelődési házat. A szomszédos településekhez hasonlóan mélyfúrású kutatások folytak, s olaj- és földgáznyomokat találtak. 1979. január 24-én hajnalban a zsanai É–II. számmal jelölt kútnál gázkitörés történt. Két hétig zúgva, bőmbőlve égett a több mint 200 atmoszféranyomással a föld felszínére törő gáz, amely megolvastotta az acél fúrotornyot is, ami kártyavárként omlott össze.

Valamikor régen, a krónika szerint 441 évvel ezelőtt a község belterületétől keletre volt az eredeti község, melynek neve egyes források szerint Zana volt, s amelyet 1566-ban tűzzel pusztítottak el a török hordák. Érdekes kontrasztként akkor a tűz pusztította el a hajdani kis falucskát lakóival, templomával, házaival együtt – és ma ismét egy tűz –, és érdekes módon nem messze a korábbtól, hozta meg a felemelkedés lehetőségét a régi Zana közelében megépült új településnek.

Itt valósult meg az egyik legnagyobb föld alatti gáztározó is. Ennek

ellenére településünk mezőgazdasági település. A lakosság növénytermesztéssel és állattartással foglalkozik. Az önkormányzat működtet óvodát, általános iskolát, idősek szociális otthonát, és minden olyan feladatot ellát, ami kell egy ekkora kistelepülésen. Intézményeinket felújítottuk az elmúlt évek során, kivétel a polgármesteri hivatal, amelyet jelenleg bővítünk és felújítunk. Kis falunkban aktív kulturális élet folyik a civil szervezetek bevonásával. Számtalan sikeres rendezvényünk van évről évre: bálak, borverseny, lovasversenyek, szüreti bál, birkapörköltfőző fesztivál és még sorolhatnánk.

Saját kicsi szülőfalunk történetén azt tanultuk meg: az ember nem tehetetlen bábu. Kitartással, szívós küzdelemmel boldogulni tud. S ha külső erők újra meg újra sárba tiporják is törekeny életét, fel tud kelni ismét, hogy újrakezdje a harcot, és megteremtse mindazt, amit szülei nagy szülei, ősatyái generációkon keresztül már megálmodtak egyszer. Ezt az álmot álmodjuk mi is immár 441 éve ebben a faluban, és bízunk benne, hogy fiaink, lányaink, unokáink is a nyomainkba lépnek.

Visnyei Miklós polgármester

Vidéki lélekjelenlét

Ezzel a címmel rendezték meg augusztus első hetében Zamárdiban a lelkipásztori munkatársak III. országos találkozóját. Ezek a teológiát végzett szakemberek, akiknek családjuk is lehet, a plébánosok munkáját segítik, ám nemcsak a plébánián vannak otthon; a helybeliek a hitoktatás mellett a mindennapokban is számíthatnak rájuk. Jelenlétük az aprófalvakban és a tanyavilágban ugyanolyan megtartó erő, mint a falu- és tanyagondnokoké. Hogy ezt az erőt megtöbbszörözzék, kapcsolatot keresnek mindazokkal a civil szervezetekkel, amelyek tagjai a kistételepek lakóiért dolgoznak.

A kerekasztal-beszélgetésen a lelkipásztori munkatársak küldetéséről vendéglátónk, Gulyás

Péter szólt, a közösségfejlesztő hivatását Pósfay Péter, a falu- és tanyagondnoki szolgálatot pedig Szederné Kummer Mária és dr. Duró Annamária mutatta be. Szó volt arról, milyen társadalmi szükséglet hívta életre ezeket a civil kezdeményezéseket, mi az adott hivatás lényege és milyen szervezeti keretekben dolgoznak képviselői. A meghitt hangulatú tanyai beszélgetésből kiderült, hogy a lelkipásztori munkatársak hasonló nehézségekkel küszködnek, mint tanyagondnok kollégáik, akikkel az esetek többségében még nem találkoztak. Ha egyesületünk, a Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete is viszonzná ezt a meghívást, egy lépéssel közelebb kerülhetnének egymáshoz.

Dr. Duró Annamária

Erős emberek mesterszakácsa

Turcsán István csemői tanyagondnok (*képünkön*) évek óta együtt szerepel az országos Toldi-versenyeken települése csapatával. Ő a csapat szakácsa. Idén az augusztus 20-i ünnepek keretében kapta meg az „Erős emberek mesterszakácsa” kupát eddig végzett eredményes munkájáért.

Kapocs

Még ma is elevenek az emlékek, melyek összehoztak 2003 novemberében Vértesacsán bennünket, és azóta is kapocsként kötnek össze. Ez a kis csapat másokért tenni akaró emberekből kovácsolódott össze, tanáraink, előadóink és saját közösségformáló szándékunknak köszönhetően. Ennek már lassan négy éve, és hogy a kapcsok évről évre megtartsák erejüket, találkozókon igyekszünk erősíteni őket.

Vértesacsán, Szarvason, Csemőn, legutóbb pedig Fülöpházán tartottunk találkozót. Mivel sokan nem tudtak eljönni, szeretnénk megosztani velük is néhány sorban, mennyire hasznos és tartalmas volt a tapasztalatcsere, aminek a Napróza Oktatási Központ fülöpházi kulcsos háza adott otthont, és a házigazdájaként Csernák Lászlóné Marika fogadott bennünket szeretettel. Az odatalálás (szokás szerint) volt, akinek gondot okozott, de mindenért kárpótolt bennünket, hogy újra egy

csapat lehettünk. Megoszthattuk egymással az elmúlt egy év történeteit, szakmai tapasztalatait, eredményeit, kudarcait, hiszen ezekből tanulhatunk talán a legtöbbet. A munka mellett jutott idő a kikapcsolódásra is, az épület pincéjében pingpong várta a kikapcsolódásra vágyókat, a tágas szobák kényelmes ágyai pedig állták a horkolás „fűrészfogait”. Másnap ellátogattunk Izsákra, ahol a fogathajtás rejtelseibe tekinthettünk be, és a vállalkozóbb kedvűek még kocsikázhattak is. A finomabbnál finomabb ételeket, Erika és Edit kaspörköltjét, Pista pacalját és még sorolhatnám, bizony le kellett dol-

gozni, és erre az ős Duna-mederben tett túra volt a legalkalmasabb. Volt persze, aki feladta és nem jutott el a vándorbuckáig, de mindenki jókedvűen, élményekkel megrakottan tért vissza erről a változatos élő- és növényvilággal rendelkező, dimbesdombos tájon tett kirándulásról.

Mindannyian nagyon jól éreztük magunkat, és köszönet mindenkinek, aki részvételével, szervező-készségével, segítségével tett azért, hogy együtt lehessünk kicsit, aki pedig idén nem tudott eljönni, jövőre ne hagyja ki!

Bozóki Imre
tanyagondnok

Fülöpjakabon jártunk

Augusztus 23-án a projektbe bevont hölgyek, szakmai megvalósítók és az önkormányzatok munkatársai szabadidős napon vettek részt Fülöpjakabon. A vendéglátóink Molnár Istvánné, Szécsényi Ferencné és Csáki Béla polgármester voltak.

A házigazdák látogatást szerveztek Nemes Mátyás gazdálkodóhoz, a Fülöpkert Zöldség-gyümölcs Bio Szövetkezet alapító tagjához, aki az érdeklődők számára bemutatta biodinamikus gazdaságát. A termelő 3 hektár, a Biokontroll Hungaria Kht. által ellenőrzött ökológiai területen gazdálkodik. 1999 óta folytat biogazdálkodást. 2001-ben a gazdaság átállításra került biodinamikusra, ahol

ma már több mint 80-féle szántóföldi és fóliás zöldségkultúra termelése folyik. Nemes Mátyás a családi kertművelőknek szaktanácsadást is nyújt az ökológiai termesztésről. 2002-ben a gazdaság elnyerte az FVM Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Célprogram Bemutató Mintagazdasága címet.

Fülöpjakabon került sor a „A nők munkavállalásának ösztönzése az aprófalvakban és a tanyavilágban” című programunk bemutató filmjének felvételére. A filmben a hölgyek, az oktatók, tanácsadók, polgármesterek képviselői, illetve a projektme-

nedzser riport formájában fejtették ki tapasztalataikat a programról. A film elkészítésében Körtési Béla és stábjja működött közre, a zenét Szilágyi Barnabás szerezte. Ezúton köszönjük a szereplők: Csáki Béla, Csörszéné Zelenák Katalin, Galamb Imréné, Hegedűs Lászlóné, Kövecses Mihályné, Sümeginé Ország Edit, Szabó Zsolt, Szilágyi Zoltánné, Szűrös Éva és Ványai Gáborné közreműködését.

Legközelebb, és remélhetőleg nem utoljára Ordason találkozunk a program zárásakor!

Moiskó Csilla

Ingyenes továbbképzések előkészületben

Elismert szakemberek bevonásával megkezdődtek „A társadalmi befogadás elősegítése a szociális területen dolgozó szakemberek képzésével” elnevezésű HEFOP-pályázat támogatásával 2008. év elején megvalósuló továbbképzések előkészületei. A tanya- és falugondnokoknak, szociális területen dolgozó szakembereknek, önkénteseknek és civil szervezeteknek szánt képzések tananyagfejlesztése folyik most. Célunk, hogy a 40-40 órás szenvedélybeteg-segítő, valamint munkaerő-piaci ismeretek témájú képzéseket sikeres akkreditációs eljárást követően pontszerző továbbképzésként hirdessünk meg az érdeklődők számára. A támogatás mintegy 115 tanya- és falugondnoknak, szociális szakembernek, önkéntes segítőnek nyújt lehetőséget újabb ismeretek elsajátítására.

A Retúr – Szenvedélybetegek aktív élethez segítése elnevezésű programunk keretében az együttműködő partnerünk, a Főplébániai Karitás Alapítvány lehetőséget biztosít szenvedélybeteg-segítő tanácsadó szolgálat igénybevételére. Sándor Katalin tanácsadó a szenvedélybetegségekről nyújt tájékoztatást, hasznos információkat, illetve konkrét esetek megoldásában ad segítséget vagy megoldási alternatívákat, hiszen a szenvedélybetegek speciális segítségre szorulnak.

Sándor Katalin szenvedélybeteg-segítő tanácsadó
elérhetőségei:

cím: 6000 Kecskemét, Fecske u. 20.

telefonszám: 06-76/415-466

e-mail: rev-kmet@t-online.hu

Bemutatkozik a Rév

Egyesületünk a Rév partnere lett a RETÚR – szenvedélybetegek aktív élethez való segítése uniós HEFOP 2.2 pályázatban. Hét továbbképzésen vehetnek részt tagjaink 2008. első negyedévében.

A Rév Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat elsősorban az alkohol- és drogproblémákkal, játékszenvedély betegséggel küszködőknek és családtagjaiknak nyújt segítséget 2000 óta. Az egyre bővülő szolgáltatási kört a sokféle szakemberből álló munkacsoport biztosítja.

A megelőzés (prevenció) a legolcsóbb és leghatékonyabb beavatkozási forma. Az a célunk, hogy e tevékenység eredményeként minél kevesebb fiatal nyúljon a droghoz, vagyis minél kisebb legyen a magasabb kockázatú életmódot folytatók száma (kipróbálók, alkalmi használók, rendszeres használók, függők). Az előző tanévben kollégáim tizenkilenc iskolában folytattak megelőző tevékenységet. Ebből tíz kecskeméti, hét Bács-Kiskun megyei és kettő Pest megyei iskola. A megelőző tevékenység magában foglalja a diákok mellett a pedagógusok tréningjét és a szülők tájékoztatását is. Az osztályonkénti foglalkozásokat kiegészítik a kortárs segítőképzések, mert a serdülők és fiatalok inkább hallgatnak egymásra, mint a felnőttekre.

A segítő szolgáltatást közel kell vinni az érintettekhez. Ezt a célt szolgálja az utcai megkeresés és egészségügyi ártalomcsökkentés. A szerhasználókat (a köznyelvben „szípusok”) az utcán szólítjuk meg, s ha már kialakult velük valamilyen kapcsolat, akkor megpróbáljuk segítő kapcsolatba, később klubfoglalkozásba vonni őket.

A Révben a fő segítő módszerünk a segítő beszélgetés, pszichoszociális tanácsadás, addiktológiai konzultáció. A mi feladatunk a folyamatban nem a konkrét megoldások tálcán kínálása, hanem abban segítjük-kísérjük a szenvedélybetegeket, hogy ők találjanak rá a saját útjukra. A hozzánk forduló nagyobb részének tudunk segíteni ezekkel az eszközökkel. Akik egészségügyi (kórházi vagy rehabilitációs otthoni) ellátásra is szorulnak, azokat eljuttatjuk az egészségügyi rendszerbe. A klinikai pszichológus egyéni, pár- és családterápiát is folytat. Nagyon fontosnak tartjuk a szenvedélybetegek családtagjaival való foglalkozást is. A gyógyulásban, az absztinencia (szermen-

tes állapot) fenntartásában ugyanis döntő szerepe van az együtt élő családtagoknak.

A közösségi ellátás célja azon szenvedélybetegek segítése, akik saját lakókörnyezetükben élnek, és megfelelő életvitelük fenntartásához segítséget igényelnek, valamint, akik már orvosi vagy egyéb terápiás kezelésben részesülnek, de önálló életvitelük fenntartásához segítségre van szükségük. A gondozás és segítség arra irányul, hogy a betegséggel küszködő egyének, családok elégedettebben éljenek, és lássák el családi és társadalmi feladataikat.

Nappali intézményünkben is elérhetőek szolgáltatásaink. A leszoktató kezelésen, rehabilitáción átesett szenvedélybetegek többnyire elvesztették munkahelyüket, és problémát jelent számukra újrakezdeni az életet. A nappali intézmény célja, hogy segítse a társadalomba, a munka világába történő visszailleszkedést. Ha folyamatos kapcsolatban maradunk ezekkel a betegekkel, akkor felismerhetjük a visszaesés korai figyelmeztető jeleit, megelőzhetjük a bajt. A nappali ellátó intézményben emellett alapvető szociális szükségleteiket is kielégíthetik a szenvedélybetegek: tisztálkodhatnak, moshatnak.

Szolgáltatásaink igénybevételeének feltétele, hogy az érintett vagy hozzátartozója önként kérje ezt a szolgáltatást. Ez egy egyszerű kérelem kitöltésével történik, ami alapján előre egyeztetett időpontban lakókörnyezetükben felkeressük őket. Ez az ellátási forma rugalmasan alkalmazkodik a beteg, a család életéhez és a betegség specialitásaihoz. Mivel a gondozó házhöz megy, mindenképpen kapcsolatba kerül a hozzátartozóval is, így őt is könnyebb motiválni a változásra.

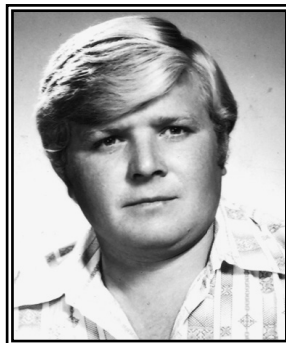
Szolgáltatásaink Kecskeméten, a Fecske utca 20. alatt, munkaidőben 9 órától 16 óráig érhetőek el. Az első segítségkérés előtt érdemes telefonon időpontot kérni, így elkerülhető a sorban állás vagy esetleges nem kívánatos találkozások. Igyekszünk minél diszkrétebben fogadni a hozzánk fordulókat. Több ellátást anonim módon is igénybe lehet venni, azaz semmilyen személyes adatot nem kell megadni. Krízishelyzetben vagy sürgős esetben természetesen bejelentés nélkül is fogadunk bárkit.

Telefonszámunk: 76/415-466, vagy a vonalas készülékről ingyenesen is hívható zóldszám: 80/204-226.

Molnár Ferenc
intézményvezető

Emlékezzünk László István tanyagondnokra

Súlyos betegségben elhunyt László István tanyagondnok. Élt 54 évet. Nagyon keveset. Tompán született, 1953. július 15-én. Tompa első tanyagondnoka 1996-tól 2002-ig. Szerette és tisztelte az embereket. Szerette a munkáját. Gondoskodott az őt falugondnoknak választó emberekről. Ha kellett orvoshoz, ha kellett bevásárlásra vagy egyéb ügyes-bajos dolgok intézésére hozta-vitte az embereket. Sportolókat szállított, testvértelepülési találkozókra vitte a tompaiakat. 1997-ben alakult falugondnoki egyesületünk alapító tagja volt. Jól érezte magát közöttünk. Rendezvényeinken lehetett rá számítani. Aktív, jóindulatú, jószívű és segítőkész volt. Sokat és sokszor segítette a közösségi munkát. Ott volt a vértessacsi Falugondnokok Háza építésénél, egyesületünk tagjait vitte kusbusszal Erdélybe, családi napokon főzőtudományát értékelhettük.

Segítőkésznek, kitartónak, olyan embernek ismertük meg, aki nemegyszer száll szembe nehéz, reménytelen helyzetekkel, küzd a betegséggel. Legyőzte a betegség, 2002-ben le kellett szalézolnia. Mégis bíztunk gyógyulásában. Betegsége alatt is alkalmanként részt vett rendezvényeinken, családi napjainkon.

Sok terve volt, amire nem maradt ideje. Legyőzte a betegség. Hiányozni fog!

Mi, akik ismertük, szeretjük őt, e rövid megemlékezéssel búcsúzunk tőle.

Az egyesület tagjai

Már nekünk sem elérhetetlen

Sokat változott az elmúlt harminc év alatt a tanyavilág, a tanyán élők élete. Lassan, de biztosan minden technikai vívmány, kisebb-nagyobb mértékben, de belopakodott a tanyai életforma mindennapjaiba. Már több mint harminc éve, hogy elkezdődött a tanyavillamosítás, és sorra gyulladtak ki a tanyavilágban is a gázlámpa fényével vetekedő izzók, amik végképp elhalványították a petróleumlámpák fényét. A rádiók mellett megjelentek az első televíziók, amik bizony még a szomszédokat is átcsalogatták egy-egy esti kikapcsolódást ígő sorozatra vagy filmre. A tévézés íze lassan minden tanyába tévét varázsolt, hisz mégis csak meglehetősen, ha családi körben találkozunk a dobozba zárt kedvenceinkkel. És folytathatnám a sort a villamosságra épülő eszközök általunk már természetesnek vett sokaságával, amik legyőzték velünk az újdonsággal szembeni idegenkedéseinket, és mára már természetesnek vesszük, hogy a lovakat leváltották a traktorok, a kétkezi munkát a különböző gépek, az esőt az öntözőberendezések. Sokan, akik nem ismerik az itt élőket, lenézően beszélnek a tanyai emberekről, és azt hiszik, mi kevesebbek vagyunk, mint városi társink. Lehet, hogy nagyobb utat kell megtennünk, míg megszerezünk azt a tudást, mint városi társaink, de erős gyökereink, szívós kitartásunk erőt ad, hogy megismerjük és használni tudjuk mindazt, amit a fejlődés nyújt.

A rádiótelefon megjelenése újabb hatalmas lépés volt, hiszen a tanyákban csak elvétve találunk vezetékes telefont. A vezetékes telefon hiánya miatt viszont az internet sokáig váratott magára, hiszen ugyanez rádiótelefonnal csak csillagászati áron volt elérhető, sebessége miatt pedig inkább csak levelezésre volt alkalmas. A mikrohullámú rendszer kiépítése viszont már lehetővé tette, hogy a tanyai élet részévé válhasson az internet mindennapos használata is. Kérdehetnénk, minek a tanyára az internet, de ha már ismerjük, és használjuk, tudjuk, ha meg nem,

Idősek is használják a mobiltelefont a tanyákon

akkor kérdezzük meg a gyerekeinket, hisz' az iskola már felkészítette a használatára őket, és el is várja a készség szintű használatot. Gyakran, már a házi feladat elkészítéséhez, leadásához is nélkülözhetetlen a kapcsolat a világhálózhoz.

Kíváncsi voltam, hogy élheti meg ezt egy diák, kérésre lányom, Bozóki Tímea saját szemszögéből láttatja velünk, miért van szükség arra, hogy használni tudjuk az információs sztrádát.

„Életemben először általános iskolában hallottam az internetről, de akkor még nagyon keveset tudtam róla, használatát mégis rövid idő alatt sikerült elsajátítanom. Nagy segítségemre voltak ebben tanárim, akik bemutatták, hogy nem olyan bonyolult a gép előtt ülve összekapcsolódni a világgal, mint ahogy mi azt gondolnánk. Kisebbségi koromban, mint mindannyian, csak játékokra használtam, és bár ha lehetőségem volt több időt rászánni, már akkor rácsodálkoztam előnyeire, mégsem tartottam elképzelhetetlennek nélküle az életet. Mára ez nagyot változott számomra...

Általános iskolai utolsó éveimben is gyakran nyújtott segítséget a tanulásban, sokkal könnyebben jutottam anyagokhoz, beszámolókhöz, kiselőadásokhoz. Vissza 2005-ben döbbsentem rá, hogy mennyi segít-

séget adhat, ha egy dobozba zárva milliónyi ismeret tárolhatok az otthonomban. Ekkor kezdtem meg ugyanis gimnáziumi tanulmányomat, ahol nap mint nap szükségem volt az interneten, illetve könyvtárban beszerezhető ismeretekre. A távolság miatt, ami a várostól választ el, szinte lehetetlen volt, hogy pillanatok alatt hozzájuthassak azokhoz az információkhoz, amelyeket az osztálytársaim magukénak tudhatnak. Meglepődve tapasztaltam, hogy 34 osztálytársam közül én vagyok az egyedüli, akinek nem áll rendelkezésére az internet.

Sokáig a Mórahalmon található nyilvános internetcávézókat használhattam, vagy az úgynevezett e-pont helyeket. De ez nem volt megoldás a problémára, és erre szüleim is hamar rájöttek. Tudtuk jól, hogy nagyon nehéz tanyára internetet kötni, de szükség volt rá. Nem kevés utánajárás előzte meg, mire megtaláltuk a megfelelő és nem utolsósorban megfizethető szolgáltatót. Nem sokkal 2006 karácsonya előtt szerelték fel az antennát, és a kezdeti nehézségek ellenére lehettem boldog tulajdonosa az egész világnak, itt a tanyán is.

Mint már említettem, elképzelhetetlen lenne számomra a mindennapi boldogulás az internet nélkül. Megannyi segítséget nyújt a külön-

böző fordító és szótár programok sokasága, az internetes lexikonok és adattárak. Könnyen találok meg zenei kedvenceimet is, és a rádióhallgatás sem okoz gondot a net segítségével. Sűrűn levelezek barátaimmal, sőt tanáraimnak is a házi feladatot gyakran ilyen módon kell elküldenem. Rég nem látott ismerőseimmel és külföldi rokonaimmal is tarthatom a kapcsolatot a külön erre a célra kifejlesztett ismerőskereső oldalakon. Sokat használom az MSN-t is, ami azonnali beszélgetést tesz lehetővé barátaimmal, osztálytársaimmal, sokszor beszéljük meg így a házi feladatokat, és a konferenciabeszélgetés segítségével még többen tudunk egyszerre írásos üzenetet váltani. Használtát még akár webkamerával is érdekesebbé tudjuk tenni.

Tulajdonképpen az életem minden terén használhatom, szórakozásra, tanulásra, művelődésre és akár ismerkedésre is.

Hát igen, újra valami, ami nélkül mi megtanultunk mindent, most mégis tanulhatunk tovább, hogy boldoguljunk a mindennapjainkban. Persze az első lépés, hogy előteremtsük az anyagiakat, a telepítés költségét, ami tízezer forint körüli összeg, illetve kell egy olyan hely, ahonnan rálátás nyílik valamelyik adótoronyra és a megfelelő magasságban egy kétméteres vascsőre, amire az antenna kerül. Jó lenne, ha pályázati úton vagy akár adókedvezmény formájában támogatást lehetne kérni az internet bekötésére, illetve fenntartására, mert még mindig elég nagy teher egy családnak.

Mielőtt belevágnánk az internet bekötetésébe, egyeztessünk a

szolgáltató munkatársaival, akik felméri a helyi adottságokat, és tájékoztatnak a lehetőségekről. Ha nincs akadálya a szerelésnek, akkor már csak a havidíjat, ami 6490 forinttól indul, kell összeraknunk, hogy korlátlanul barangolhassunk a világháló útvesztőin. Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy nem csak mi barangolunk, és szerezzünk be vírusirtó programokat, mert különben hamarosan informatikus segítségére lesz szükségünk, ezt sajnos én is tanúsíthatom.”

Mindenkinek örömteli kikapcsolódást, ismeretszerzést kívánok a világhálón, és ha valamire kíváncsiak, keresgéljenek bátran, ha pedig elakadnak a gyerekeik biztos örömmel segítenek önöknek.

Bozóki Imre
tanyagondnok

Főhajtás Kemény Bertalan kopjafájánál

Balázs Sándor szentgericei unitárius lelkész faragta meg Berci bátyánk kopjafáját, s állította fel erdélyi földjei segítségével szeptember 2-án Vértesacsán a temetőben, az emlékezők körében. Idézzünk néhány gondolatot Balázs Sándor szavaiból: „A családtól kértem engedélyt a tavasz folyamán, hogy a mai nap ez a kopjafám állhasson. Az van ráírva a kopjafára: köszönet Erdélyből, ez lelkünk legőszintébb üzenete. Miképpen a gyermek nem tudja soha megköszönni a szülőnek azt a melegséget, jóságot és azt a lelkéből fakadó törődést, amit kap, úgy mi sem tudjuk megköszönni Berci bácsinak mindazt, amit Tőle kaptunk. Hitem és meggyőződés, hogy az ember akkor kezdi igazi életét, amikor ki tud lépni magából, és egy-egy nemes célért, eszméért, ha kell, önmagát is feláldozza. Az erdélyi falugondnokság jelszava, ami Berci bátyánk szellemiségét idézi: segíteni azokon, akik még vagy már nem tudnak segíteni magukon. Segíteni a gyermekeket, segíteni az idős embereket. Ez a mai rohanó világunk túl sok, túl nagy áldozatot követel.

Próbálta megtartani az egységet és mindenekelőtt próbálta megtartani a szent és téveszthetetlen célt, szolgálni az embert minden körülmények között. Aki tiszteletben akarja tartani Berci bácsi emlékét, annak szívében csak a szeretetnek lehet helye. Annak szívében csak a szolgálatnak lehet helye, annak szívében az ember iránt érzett felelősségérzet kell hogy dobogjon. Ismerve Berci bátyánkat életének utolsó szakaszában, megéreztem vívódását, lelkének gyötrelmét, bánatát. Az ember minél távolabb van az igazságtól, annál türelmetlenebb, az ember minél közelebb van az igazsághoz, annál nyugodtabb.

És most jelentést kívánok tenni: Berci bácsi, álmodat valóra váltottuk: a székelyudvarhelyi törvényszéken bejegyeztett a Romániai Falugondnokságok Országos Szövetsége. Ez a szövetség arra fog kötelezni, hogy valóra váltsuk mindazt az álmot, aminek valóra váltásán elindítottál.”

Kemény Bertalan emlékére

Mi lennél, ha nem ember?

Húsz évig dolgoztam településtervezőként, Pest megyei települések rendezési terveit készítettem. Ebből a húsz évből az első nyolcat (1970–1978 között) Bercivel együtt töltöttük a Pest Megyei Tanács Tervező Vállalat Településtervezési osztályán. Én pályakezdő voltam, ő „haladó”, tapasztalt regionális tervező. A tágabb környezete csak azt látta, hogy bolondos, szórakozott, magában dudorászó, a vezetőket kerülő különc, aki naponta egy picit mindig magasabban ült, mert az osztályra érkező Pest Megyei Hírlapot a karosszékében őrizte, a szó szoros értelmében ült a napi híreken. Mi néhányan, fiatal tervezők, hallgattuk néha véget nem érő, hosszú és bonyodalmas elmélkedéseit a középkori birtokviszonyokról, a történelem településalakító fordulatáról, és felegettünk furcsa kérdéseire (akkor még szigorúan magázódva): mi lennél, ha nem ember?, milyen színű lenne a zászlód, ha saját államod lenne?, és a válaszokból messzemenő következtetéseket vontunk le az emberi természet sokféleségéről. De legfőképpen persze dolgoztunk és tanultuk Bercitől valóban látni a körülöttünk zajló életet, felismerni a valódi értékeket, a feladatban rejlő lehetőségeket megragadni, és tenni azért, hogy a munkánk nyomán az élet is javuljon, ne csak az asztalfiók teljen meg telerajzolt és -írt papírokkal, azaz rendezési tervekkel. (Ma is minden település a rendezési terv közzétételét várja, de csak kevés gondolja, hogy a helyi jövő tervezésében milyen jelentős szerepe van ennek a dokumentumnak, és mennyire fontos lenne a helyben élők együttgondolkodása a tervezés szakaszában.)

Első nagy munkám Ócsa összevont rendezési terve volt – a sors fintora, hogy építészként én voltam a „felelős tervező”, Berci pedig altervezőként a tájtervező. A dolgoknak az a rendje, hogy amelyik falunak meg akarjuk tervezni a jövőjét, először megismerjük a jelenét és a múltját. Többek között épületállag-vizsgálatot is kellett végezni, házanként megállapítva, hogy az épület jó, megfelelő vagy avult állagú. Négy nap alatt jártam végig a falut, rajzoltam a térképre az A, B, C jeleket, aztán mentem vissza a céghez nagy büszkén, hogy az óriási falut ilyen eredményesen végigvizsgáltam. Berci megkérdezte, mit láttam a régi falumagban, a román kori műemléktemplom körül? Mondtam, hogy csupa avult, dűledező paraszt-

házat, néhányat szalmatetővel, mind bontásra érett. Égtem szégyenemben, amikor kiderült, hogy egy egyedülálló, girbegurba utcás (bergyeburgyás) településszerkezetet láttam épen maradt, megőrzésre érdemes házakkal, aprócska telkekkel, amelyekre egy sátrötös kockaház rá se fért volna, azaz egy megőrzésre érdemes, törökkori falut szinte eredetiben találtunk meg. Túl kellett volna látnom a kötelezően teljesítendő feladaton magamtól is, de így sikerült. A világhírű műemléktemplom köveit a sík Alföldre sokszáz éve a Dunán úsztatták le, mert akkor még arra folyt a Duna, és a falu környékén egyedülálló ártéri erdők, sásos, vizenyős területek, különleges élővilág és tőzegmohaláp maradt fenn. Mindezt Berci tapasztalata és irattári kutatói gyakorlata fedezte fel, de a fontosabb még csak ezután következett: szakmai munkakapcsolatai révén (és egyáltalán nem munkaköri kötelességgént) a Természetvédelmi Hivatal figyelmét ráirányította ezekre az értékekre, és elérte, igaz, hosszú évek munkájával és kitartásával, hogy a tőzeglápot veszélyeztető kavicskitermelést csökkenték és egyeztetették a természetvédelem érdekeivel, hogy védelem alá kerüljön a terület, így jött létre az Ócsai Tájvédelmi Körzet, hogy a műemléki hatóság védelem alá helyezze az Ófalut és közös erővel tájházat alakítsanak ki, amelyben a természetvédelmi őr irodája és lakása kapott helyet.

Ezután az iskolák számára juttatott el információt, hogy kiváló, Budapest közeli madármegfigyelésre van lehetőség. Társadalmi munkában megterveztek az ócsai vasútállomás és a megfigyelőhely közötti kerékpárutat, és a helyi tanács segítségével kerékpárkölsönzésre is lehetőség nyílt a vonattal érkező turisták számára. Mindez többévi „projektgondozás” eredménye volt, sok-sok hétvégi kirándulást szerveztünk saját örömünk-re a Berci által bevont szakértőkkel. Megtanultam felismerni és tisztelni a körülöttünk lévő kincseket, táji és épített örökségünk fontos elemeit, csapatban, önzetlen, nagy tudású emberekkel dolgozni és türelmesnek lenni, mert az ilyen folyamatok segítése nem hoz rövid távú eredményeket. Aztán még sok segítséget kaptam Bercitől, egyrészt ismereteit adta át, másrészt megtanított kilépni a hagyományos gondolkodás keretei közül, és fontos kérdéseket megfogalmazni,

amelyek után kezdődhetett az igazi munka, a válaszok keresése. Keresünk a kiutakat az előírások és ellenőrzések gúzsba kötöttségeiből, és sokat nevettünk, főleg saját magunkon. Egyik kolléganőm egy sárga, csacsi alakú babzsákot hozott, amit tehetetlen mérgünkben néha földhöz vághattunk, és olyankor a csacsi elképesztő pózokban, szomorú szemekkel nézett ránk. Egyből feloldotta a feszültségeket. Nyolc év után Berci a Városépítési Tudományos és Tervező Intézethez ment át, de kapcsolatunk nem szakadt meg, szakértőként többször felkértük együttműködésre.

Mind az együtt töltött évek izgalmas tervi megoldásait, javaslatait, mind a szakértői együttműködés lehetőségét toleráns főnökeinknek köszönhetjük, persze azon túl, hogy teljesítettük a ránk rótt bevételi feladatokat, de megkaptuk a gondolkodás szabadságát, olykor még mellénk is álltak a hatóságokkal szembeni csatákban.

Berci VÁTI-s kollégái között vált igazi mesterré. A regionális tervezési osztályon dolgozott, és leginkább és legelőször ez a tervezőgárda szembesült az Országos Területfejlesztési Koncepció erős centralizálási törekvéseivel és azzal a – humánusabban gondolkodó ember számára elfogadhatatlan – megoldással, amely a településeket életképes és elsorvasztandó kategóriákba sorolta. Az elsorvasztandók közé tartoztak a tanyák, a különböző majorságok, telepek, amelyek külterületi lakott helyként szerepeltek általában a statisztikákban, és az aprófalvak, amelyekben gazdaságosabb volt egy tollvonással megszüntetni a továbbélés jogát (azaz minden fejlesztést, építkezést megtiltani), mint utat, vizet, megfelelő életkörülményeket biztosítani az ott élőknek. Az alapképzést elvégzett falugondnokok részletesen hallhatták Bercitől a falugondnoki gondolat megszületésének történetét. 1982-ben a sok apró falut számláló Somogy megye területfejlesztési koncepciójához kellett javaslatot tennie az említett országos irányelvek alapján, hogy mely települések élhetnek tovább, és melyekre vár a lassú elhalás. Ilyen helyzetben a tisztességes ember megpróbál új javaslattal előállni. Bercit mélyen érintették a Nemeskísfaludon (Madarász Zsiga bácsi), Szulokon (katolikus pap), Hácson (Kubik Gyuri) tapasztaltak, olyan emberekkel találkozott, akik felvállalták a falut, akik a közösség iránt a családi

Faludi Erika és Kemény Bertalan

érzéshez hasonlóan éreznek, és akik öntevékenyen, sok áldozat vállalásával, sajátos megoldások megvalósításával tettek falujuk megmaradásáért. E példák alapján állította fejről a talpára a megoldandó kérdést, amely ezután már úgy szólt: mi kell e falvak megmaradásához? A választ három pontban foglalta össze.

1. Autonómia – önkormányzó képesség (minél nagyobb önállóság, igazi demokrácia).

2. A kis falvakban a háztáji termelés bővítése, családi gazdaságok támogatása.

3. Egy ember mikrobusszal, aki biztosítja a szolgáltatások elérését.

A szociális munkások szerveződő egyesületében mondhatta el gondolatait, ahol azokra felfigyelt Ferge Zsuzsa, aki szerint a szociálpolitika alsó szintjének lehetősége rejlik ebben a megoldásban. A megvalósítás lehetőségéről egy 30 oldalas tanulmány született, amely a Népművelési Intézet segítségével oktatási segédanyag lett. 1986-ban Szolnok megyében indították el az első hat falugondnoki szolgálatot anélkül, hogy az ötletgazdával bármilyen kapcsolatot felvettek volna, így ezek nem töltötték be feladatukat és hamarosan megszűntek. Eközben szakmai beszélgetések során érlelődött a falugondnokság gondolata. Fordulópontot a Falufejlesztési Társaság 1989-es megalakulása hozott, amely pályázati pénzekkel kívánta meg támogatni a Mit akar a Falufejlesztési Társaság? című összefoglalóban megfogalmazott célokat.

Addigra több civil szervezet tűzte zászlajára a falvak sorsának javítását, a helyi közösségek megerősítését,

alternatív közösségek létrehozásának és a környezetvédelemnek az ügyét. A Falufejlesztési Társaság (Kemény Bertalan elnök és Köles Sándor titkár vezetésével, Nagy Júlia szervező-koordinátor munkájával segítve) minden jelentős fórumon hallatta hangját, szervezett falukutató táborokat, szakértőként részt vett az induló szerveződésekben. Berci már a társaság megalakulása előtt bekapcsolódott a Csereháti Településszövetség munkájába, jelentős alakja volt az Interdiszciplináris Diákkörnek a szintén nem diákkorú Síklaky Istvánnal együtt és megkezdődött a gondolkodás a népfőiskolák új lehetőségeiről is.

1990-ben jelentős előrelépést jelentett a falugondnokság történetében, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács elnöke, dr. Szabó György megyei támogatást nyújtott 26 aprófalú számára a falugondnoki szolgálat beindítására. Fontos eseménye volt még az évnek a tájanimációval először kísérletező berceli falukutató tábor megszervezése, az elméleti háttér megfogalmazása. A tábor az akkor még országosan első próbálkozásnak számító Galga-völgyi komplex területfejlesztési koncepció részeként valósulhatott meg. Mindezeket munkámból és érdeklődésemből adódóan végigkísértem és segítettem, és alapítóként bekapcsolódtam az első ökofalu létrehozását célul tűző Galgafarm Egyesület munkájába is. Ez a fórum jó lehetőséget kínált arra, hogy minden kezdeményezéssel kapcsolatot teremtsék, és az információkat közvetítsem a Falufejlesztési Társaság sörözői asztalánál heten-

ként folyó beszélgetések résztvevőinek. A Galgafarm egy összejövételén ismerkedtem meg Lantos Tamással, aki a Visnyeszéplakon folyó falufejlesztési kísérletről számolt be, és felvázolt egy olyan megoldási lehetőséget, ami nagyon emlékeztetett a falugondnokságra. Azt tanácsoltam neki, keresse meg Bercit a sörözőben. Ennek a találkozásnak a következményeként ismerkedett meg Kemény Bertalan Szanyi Évával, ami a központilag támogatott falugondnoki hálózat elindulását és kiteljesedését hozta maga után. Az első 15 falugondnokság Somogy és Baranya megye legelszigetelt aprófalvaiban indult el, természetesen köztük volt Visnyeszéplak is.

És az 1990-es év még további jelentős fordulatokat is hozott. Bekapcsolódott a Társaság életébe Bíró András, és óriási nemzetközi tapasztalataival, valamint anyagi támogatással is segítette az 1990–1991-ben megvalósult országos, majd az 1991–1992-ben lezajlott dél-dunántúli települési animátorképzést. A dél-dunántúli képzés során érlelődött meg bennem az elhatározás, hogy az Ormánság egyik aprófalujába költözöm. Ebben a gyökeres változtatásban fő segítőm a Falufejlesztési Társaság volt, újdonsült munkanélküliként tőlük kaptam azt a feladatot, hogy az akkor 15 baranyai faluban működő falugondnokságokat segítsem. Ebből az együttműködésből épült fel lassan a ma több mint 120 baranyai falugondnoki szolgálatot segítő egyesület, amelynek krónikája, nem akadálytalan története még megírásra vár.

A Falufejlesztési Társaság országosan elismert szellemi műhellyé vált, kezdeményezője volt az animátorképzések résztvevőiből szerveződött Faluháló Egyesületnek, a Budapest Környéki Népfőiskolai Társaságnak, és múlhatatlan érdeme a sörözői asztal mellett 16 évig heti rendszerességgel Kemény Bertalan köré szerveződött asztaltársaság fenntartása, a falugondnoki rendszer kidolgozása után a hálózattejlesztés feladatainak ellátása, az alap- és továbbképzések szervezése, a Kárpát-medencei hálózat kiépülésének megvalósítása.

Ezek az eredmények, a baráti kapcsolatok hozadékai regisztrálhatatlannak, mérhetetlenek, csak úgy képzelhetjük el jelentőségét, ha belegondolunk, mi minden nem lenne e folyamatos hálózatgondozás nélkül.

Faludi Erika

*Pihen a prés.
Mustszag bódít.
Zenél a csönd,
hallgatom.
Szőlőszem és
részeg darázs
hempereg az
udvaron.*

(Csanádi Imre: Szüret után)

A szőlő az egyik legősibb kultúrnövényünk, élet és halál jelkép. Ahol csak termesztették, kezdettől fogva szent és isteni növénynek, életfának tekintették.

A szeptember végétől novemberig tartó időszak legfontosabb gazdasági s egyben társadalmi eseménye a szüret. Még ma is olyan eseménynek számít, amelyen rokonok, barátok, családtagok összejönnek, s a közös munka mellett szórakoznak. Az ünneplés és a munkavégzés szorosan összefonódott.

A szüret korábban jeles napokhoz kötődött. Az Alföldön a szüretkezdő nap általában Mihály napja, szeptember 29. volt. A

Néprajzolás

vidámság és a jókedv ütött tanyát ilyenkor a szőlőskertekben. Hogy imitt-amott verekedés és egyéb efféle csetepaté is folyt, mondanunk sem kell. A régi szüreti rendszabások szerint az ilyen verekedő s káromkodó atyafiakat jól megverték. A szüret általában zajkeltéssel indult, pisztolydurrogatással vagy riogatással. Ezt követően indulhatott a munka. A szedők (lányok, asszonyok) görbe késsel vagy metszőollóval vágták le a fűrt nyelét. Puttonyba tették a fűrtöket. Amikor az edény megtelt, a puttonyos a hátára vette, s vitte a présházhoz. Préselés előtt összeűzták a szemeket, régen taposva, manapság darálóval. Ezután kezdődhetett a borkészítés.

A reggeltől estig tartó szüretelés után este kezdődött a mulatság, azonban az igazi ünnepet a munka végét lezáró szüreti felvonulás és bál jelentette.

Szüreti szabályok

Sose kezdjük borivással a napot, a reggeli bor megfekszi a gyomrot, rátelepszik a mozgásközpontunkra, és kettős látás is kialakulhat. Tapasztalt szüretelő törkölypálinkával indítja a reggelt féldecis kiszerezésben, ennek kiváló az értágító hatása, meg a muslincák sem jönnek ránk annyira mint bor esetében.

Óránként, kétóránként jöjünk fel a pincéből, nézzük meg, hol tart a szüret, mire jutottak az asszonyok és a gyerekek.

Ha a tőkék között szemlélődünk kapaszkodjunk erősen a karókba, lábunkat próbáljuk meg ciklikusan egymás elé rakni.

Sose vedeljük a bort, csak hörpöljük, kortyolgassuk. A vedelő borívó unesztétikus, beárnyékolja az egész szüretet, valamint a saját kezére is rá szokott lépni.

Szüreti összeszólalkozásoknál bicskát, hordódongát nem illik használni, kínáljuk meg óborral az ellenfelet, az majd leteríti.

Pincelécpsőre ne feküdjünk le aludni, mert átesnek rajtunk poharastól, lopóstól.

Közlekedési szabályaink változásairól

A közelmúltban a KRESZ változásairól egyesületünk tagjainak Takátsy Zoltán tartott szakmai továbbképzést. Az előadás néhány fontos részét idézzük fel.

„Az elmúlt évek balesetei, az utasokra vonatkozó szabályok felülvizsgálatára sarkallták a szakembereket. Ennek eredményeképpen – valamint az EU-jogharmonizáció részeként – a KRESZ számos szakasza alapjaiban változott meg.

Olyan gépkocsival, amelynek üléseit biztonsági övvel szerelték fel, **az ülésen utazó személynek biztonsági övvel kell magát rögzítenie.** Eszerint mostantól az utas felelőssége, hogy becsatolt biztonsági övvel utazik-e, tehát az utas követi el a sza-

bálysértést. Természetesen gyermekorú (14 év alatti) személynél mindez nem igaz, hiszen ebben az esetben a gépkocsivezető felel az általa szállított gyermekek testi épségéért.

A 2007. szeptember elsején életbe lépő szabályozás minden korábbi »felülír«! A gépkocsiban utazó, 150 cm-nél alacsonyabb gyermeket a test-súlyához igazodó kialakítású **gyermekbiztonsági rendszerben kell rögzíteni.** A 3 évnél fiatalabb gyermek csak így szállítható. Gyermekbiztonsági rendszer előre, a menetiránnyal szemben csak akkor szerelhető be, ha a gépkocsihoz légszákot nem szereltek fel, vagy az előre hatástalanítható.

Milyen legyen a gyermekbiztonsági rendszer?

A jelenleg érvényben lévő szabályozás szerint alapvetően kétféle gyermekbiztonsági rendszert ismerünk.

Intergált gyermekbiztonsági rendszer: hevederek vagy hajlékony elemek kombinációja tartozékokkal és egyes esetekben kiegészítő székekkel, és/vagy ütközésvédelemmel együtt, amit saját beépített hevederekkel rögzítenek. (gyermekülés)

Nem intergált gyermekbiztonsági rendszer: részleges biztonsági rendszer, mely a felnőttek számára készült biztonsági övvel együtt használva, teljes biztonsági rendszert képez. Fontos kritérium, hogy körbevegye a gyermek testét, és biztonságosan rögzítse azt a szerkezetet, amelyben a gyermeket elhelyezik (ülésmagasító).”

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/A

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörszné Zelenák Katalin,

Tóth Márta, Moiskó Csilla

Rajz: Vida Ágnes

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

**Megjelent a Nemzeti Civil Alap
és az EU támogatásával**